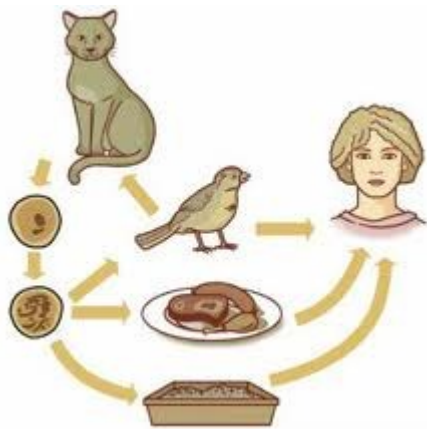

بیمارستان فوق تخصصی آپادانا

بیماری های مشترک بین انسان و حیوان

«دفتر بهبود کیفیت و اعتباربخشی»

A.PAM.IC.04

با آرزوی سلامتی برای کلیه بیماران

۸-فلج اطفال، سیاه زخم: اگر چه مطالعه جانوران می تواند دشوار باشد اما محققان احتمال می دهند شامپانزه های پارک ملی «گابی» در تانزانیا از طریق انسان مبتلا به بیماری فلج اطفال شده اند. گوریل ها و شامپانزه های غرب آفریقا نیز بر اثر شیوع سیاه زخم جان باختند. احتمال اینکه منشاء این بیماری فعالیت های گله داری و دامپروری توسط انسان ها باشد نیز می رود اما «فایان لندرترز»، متخصص بیماری های واگیردار حیات وحش معتقد است احتمالاً این بیماری به دنبال وجود طبیعی ویروس سیاه زخم در جنگل ها رخ داده باشد.

۹-ویروس های انسانی قاتل شامپانزه ها: فعالیت های اکوتوریسم شیوع بیماری های تنفسی را در میان شامپانزه های آفریقایی تشدید می کند. دو ویروس انسانی «سین سیشال تنفسی (HRSV)» و «ویروس» متا پنومو (HMPV)»، نوزادان و کودکان را در کشورهای در حال توسعه از بین می برند. تقریباً تمام مردم در تماس با این میکروب ها هستند اگر چه پادتن های طبیعی برای مقابله با آنها ساخته شده اما نخستین شواهد علمی تایید شده از انتقال این بیماری از انسان به میمون سانان بزرگ جثه نشان داده است که این ویروس در خلال سال های ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۶ میلادی جمعیت قابل توجهی از شامپانزه ها را در غرب آفریقا مبتلا و تلف کرده است.

۱۰-شپش گوریل ها: انسان ها حدود سه میلیون سال پیش شپش را از گوریل ها گرفتند. انسان تنها پستانداری است که به هر دو نوع شپش سر و اندام تولیدمثلی مبتلا می شود در حالی که گوریل ها تنها به شپش سر مبتلا می شوند.

ویروس‌ها و باکتری‌هایی که اغلب برای یک گونه زیستی، کشنده و مرگبار هستند می‌توانند به سرعت برای آلوده کردن گونه‌های دیگر تکامل یافته و آنها را نیز بیمار کنند. از جمله امراض مهلک و مشترک بین انسان و حیوانات که اخیراً به مرحله همه‌گیری جهانی رسید، آنفلوآنزای خوکی بود. آنفلوآنزای خوکی آخرین نمونه از بیماری‌های مرگباری است که ویروس آن از دام به انسان و بالعکس سرایت می‌کند. مزارع و فروشگاه‌ها می‌توانند منشأ عفونت‌های مشترک انسانی و حیوانی باشند زیرا در این محیط‌ها شرایط ترکیب و اختلاط میکروب‌ها فراهم می‌شود و آنها فرصت می‌یابند با هم به تبادل ژن‌هایشان پرداخته و آماده برای از بین بردن میزبان قبلی خود مثلاً انسان‌ها شوند. این بیماری‌ها که از حیوانات به انسان منتقل می‌شوند زئونوز نام دارند. در حال حاضر حدود ۳۰ بیماری مشترک بین انسان و حیوان وجود دارد که می‌توانند تنها از طریق تماس مستقیم منتقل شوند ضمن اینکه بیش از ۴۰ بیماری نیز بر اثر گزیدن یا گاز گرفتن به انسان‌ها منتقل می‌شوند. اما انگل‌های ناقل بیماری در انتخاب میزبان خود مشکل‌پسند نیستند. از طرفی بیماری‌های انسانی نیز می‌توانند جمعیت حیوانات را به واسطه فعالیت‌های اکوتوریسم با نابودی مواجه کنند.

۱۰ نمونه از مهلک‌ترین بیماری‌های مشترک بین انسان و حیوانات عبارتند از:

۱- آنفلوآنزا: شیوع آنفلوآنزای خوکی در برخی کشورها در حال حاضر و در مقایسه با شیوع گسترده و تاریخی آن در گذشته چندان بحرانی نیست اما با توجه به اینکه افراد زیادی بر روی کره زمین زندگی می‌کنند و تعداد بسیاری از آنها در شهرها ازدحام دارند و بیشتر آنها نیز در حال سفر هستند در نتیجه قابلیت همه‌گیری این بیماری از دید متخصصان سلامت کاهش نیافته است.

۲- طاعون: در قرن ۱۴ میلادی هیچ چیز به اندازه مرگ سیاه یا همان بیماری مرگبار طاعون، بشر را هلاک نکرد و این بیماری مهلک با تاثیر مطلق جهانی خود، بسیاری از ملت‌ها را به زانو درآورد. به دنبال شیوع این بیماری اجساد قربانیان از اروپا تا مصر و آسیا در کف خیابان‌ها ردیف شدند. در بدو شیوع طاعون، حدود ۳۶۰ میلیون نفر در جهان مبتلا شده و حدود ۷۵ میلیون نفر در مدت زمان بسیار کوتاهی جان باختند. مرگ و میر ناشی از طاعون در آن زمان بحث روز و به شدت دردآور بود.

۳- بیماری‌های ناشی از گزیدگی یا گازگرفتگی جانوران: شماری از بیماری‌های مشترک بین انسان و دام که رو به افزایش نیز هستند بر اثر گزیدن یا گازگرفتگی حیوانات رخ می‌دهند و سالانه صدها هزار قربانی می‌گیرند. در این میان حشرات پیشگام هستند به طوری که مالاریا، سالانه ۳۵۰ میلیون نفر یا حتی بیشتر را در سراسر جهان مبتلا کرده و منجر به مرگ بیش از یک میلیون نفر می‌شود. بسیاری از این قربانیان کودکان جنوب صحرائی آفریقا هستند. تب ناشی از پشه مالاریا سالانه حدود ۵۰ میلیون نفر را مبتلا می‌کند و در این میان ۵۰۰ هزار نفر از مبتلایان بستری می‌شوند که ۲,۵ درصد آنها جان خود را از دست می‌دهند. این معضل به دنبال شیوع بیماری‌های ناشی از حشرات، خطرناک‌تر و مرگبارتر شده و دامنه شیوع آن به قاره آمریکا نیز کشیده شده است. دانشمندان معتقدند گرم شدن زمین نیز شرایط را بیش از پیش بدتر خواهد کرد.

۴- ایدز: ویروس HIV که منجر به مرگ می‌شود از شامپانزه‌ها و سایر میمون‌سانان نشأت گرفته و به نظر می‌رسد که نخستین مورد از ابتلای انسان به آن به یک قرن پیش باز می‌گردد. این ویروس سیستم ایمنی بدن را از کار می‌اندازد و دروازه‌های بدن را به سوی ابتلا به بیماری‌های کشنده و انواع سرطان باز می‌کند. به عنوان مثال بیماری سل سالانه جان نزدیک به ۲۵۰ هزار نفر از افراد مبتلا به ایدز را می‌گیرد.

۵- انگل جنون آور توکسوپلازما: انگل عجیب «توکسوپلازما گوندی»، مغز بیش از نیمی از مردم جهان از جمله ۵۰ میلیون نفر را به تنهایی در آمریکا آلوده کرده است. این انگل خطر ابتلا به نوعی اختلال موسوم به «نوروتیسیم» را افزایش داده و ممکن است سبب بروز شیذوفرنی شود. میزبانان اصلی این بیماری، گربه‌های خانگی هستند که در آنها ویروس این بیماری تکثیر می‌یابد. گربه‌های ولگرد بیشتر در معرض خطر ابتلا به این ویروس هستند و این بیماری را از طریق مدفوع به انسان منتقل می‌کنند. این میکروب همچنین در بدن بسیاری دیگر از پستانداران نیز مشاهده می‌شود. علائم اولیه ابتلا به این بیماری در انسان مانند علائم آنفلوآنزا است اما این میکروب هرگز در بدن انسان از بین نمی‌رود. نتایج یک مطالعه نشان می‌دهد در کشورهای که میکروب «توکسوپلازما گوندی» در آنها شایع است، درصد ابتلا به بیماری «نوروتیسیم» نیز بالا است.

۶- بیماری خراش گربه (زخم معده): منشا این بیماری نوعی باکتری موسوم به «هلیکوباکتری پیلوری» است که به بدن ببراها، یوزپلنگ‌ها و شیرها سرایت کرده و تا امروز در بدن گربه‌سانان بزرگ جثه باقی مانده است و اکنون معده انسان میزبان این باکتری شده است.

۷- ابولا: عفونت ابولا یک بیماری همه‌گیر در میان گوریل‌ها و شامپانزه‌های آفریقای مرکزی است و ممکن است از طریق خوردن حیوانات مبتلا به این بیماری نیز به انسان منتقل شده باشد. این بیماری اکنون به دنبال تماس با خون یا ترشحات بدن فرد ناقل بیماری به سایر افراد منتقل می‌شود. بیماری ابولا از سال ۱۹۷۰ میلادی تاکنون و طی چند مرحله اپیدمی، چند صد نفر را قربانی کرده است.

علائم دردناک این بیماری شامل بروز ناگهانی تب، ضعف شدید، درد عضلانی، سردرد و گلودرد همراه با استفراغ، اسهال، تحریک پوستی، نارسایی کلیوی و کبدی و در برخی موارد خونریزی داخلی و خارجی است.